

Sant Jordi, pluja de lletres

L'avinentsa de Sant Jordi s'ha aprofitat perquè ressonin, de nou, les paraules d'escriptors catalans, pronunciades de viva veu. A Girona, Palafrugell i Figueres, i centrats en alguns literats coneguts com Josep Pla i Miquel Martí Pol, s'han desenvolupat sessions de lectura pública que serveixen per socialitzar i estendre la passió literària.

A partir d'ara, el 23 d'abril significarà, a banda del retrobament amb el llibre, la rosa i les lleis de mercat que la fan rutllar, la sort d'escoltar els mots eufòrics d'alguns dels nostres escriptors, una pràctica abandonada amb l'ocàs de l'Edat Mitjana que ens ajuda a fer de la literatura un fet social. A Palafru-

gell, Girona i Figueres un col·lectiu heterogeni ha homenatjat les nostres lletres amb lectures públiques que haurien de consolidar-se com un costum i una tradició. El Teatre Municipal de Palafrugell va ser l'escenari escollit, el mateix 23 d'abril, de les 12 hores de lectura d'*El quadern gris* de Pla. Alhora, es va

Unes pintures que ja no hi són

Díficilment podrem arribar a saber mai si les restes de pintures que es conservaven fins fa uns mesos a l'absis de Santa Coloma de Fitor eren o no eren romàniques. Segons llegeixo al *Diari de Girona*, de principi de maig, Pere Rovira, restaurador i tècnic del Departament de Cultura, és dels que pensen que podrien haver estat d'uns segles posteriors, però jo mateix he parlat amb un especialista que les va veure i que li va fer l'efecte que sí que ho eren. També llegeixo en aquell diari que Ramon Castells, arquitecte i tècnic així mateix de Cultura, va declarar que si es van destruir aquelles pintures va ser com a conseqüència d'una «possible confusió del paleta». De possible res de res, perquè és un fet que van ser repicades i que ja no hi són. Que la confusió fos exclusivament del paleta sí que és més que dubtós, però. En unes suposades declaracions que ell mateix ha negat, *Diari de Girona* va informar que Lluís Molinas, president dels Amics de Fitor, atribuïa la responsabilitat de tot plegat a Pere Rovira. Rovira, en tot cas, declarava: «Mai de la vida no he dit que unes pintures romàniques no tinguin valor», i afegia que «tot i que només en quedessin un pam, tant si eren del romànic com del XIX, pensava que no les haurien d'haver repicades». Sembla segur, si més no, que Joan Solana, llavors encara delegat de Cultura a Girona, no en sabia res; que Maria Rosa Ferrer, cap dels Serveis de Béns Mobles del Bisbat, tampoc; que, contradient el que declarava Assumpta Fabré del Consorci de les Gavarres, la posició de Cultura d'estudiar «si la responsabilitat és del mateix Departament de Cultura, que duu a terme la restauració, o de l'empresa que executa les obres», més que ser «una via correcta», ha acabat portant-nos a una via morta. Deixem-ho, però, ja que hem perdut el que ens quedava d'aquelles pintures per sempre. Tothom demana silenci? Doncs callem. No fa encara un parell de mesos, Molinas va escriure en un article a la revista *Gavarres* que «potser la raó principal de tot això ha estat una manca de coordinació o un malentès». Recordava també que a Santa Coloma de Fitor hi ha encara un retaule barroc, que aviat es restaurarà i que avui és una peça única d'aquesta banda de les Gavarres. Precisament va ser aquest retaule el que va tapar durant segles les restes d'aquelles pintures. Millor, doncs, que ara no ens passi al revés. I ja que durant temps l'Associació Amics de Fitor ha tingut cura d'aquest retaule, no ens sembla que calgui estar directament vinculat a les Gavarres per aplaudir-los.

Xavier Cortadellas

mai ningú
ven entre el
madruga però
un quisi que
tavo de ven
perca, cordy
ne aquadrava
no fer mai
que ferer.
l'altre i a
l'una que
ant totun
que no s'ap
tu apral
l'hermès,
ne ignorant
ho es mes
el cap un
quan el ga
l'edre a la
volunté com
beli n'elut
trave sabia
quels, p'noo

Un manuscrit de Josep Pla.

presentar en societat el Manifest de Sant Jordi, signat per intel·lectuals i polítics, que reclama l'ús social del català i denuncia els intents d'afeblir i fragmentar la llengua.

Un total de 300 persones, entre els quals hi havia polítics o que ho han estat, com Jordi Pujol, Joan Saura o l'alcalde de l'Alguer, i nombrosos alumnes de les escoles del municipi baix-empordanès, van donar veu als mots del periodista i assagista. L'endemà, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà va afegir-se a la marató poètica d'homenatge a Miquel Martí i Pol, també de 9 a 9.

A la ciutat de l'Onyar, els Amics del Museu d'Art, com ja va essent habitual, van realitzar el 26 d'abril les Dotze Hores de Lectura Viva, de nou del matí a nou del vespre, a la Sala la Planeta i en homenatge a l'artista del barri vell Isidre Vicens. Els convidats van ser, a banda d'escriptors i lectors, els alumnes de diferents escoles gironines, als quals se'ls vol encomanar el cuquet de la lectura d'una manera amena.

Un país que llegeix en veu alta, sembla factible que estimi molt més la literatura i aquells que la fan possible.

Moisés de Pablo

Els esports d'hivern, en una exposició

Exposició itinerant organitzada pels ajuntaments de Ribes de Freser i Camprodon, el Centre Excursionista de Catalunya i la Vall de Núria. Es va inaugurar a Ribes de Freser el passat 27 de març de 2004. La primera quinzena d'agost d'enguany es podrà visitar a Camprodon, el setembre i octubre al santuari de Núria, i el desembre al Centre Excursionista de Catalunya, a Barcelona.

En un moment com l'actual a Catalunya, en què els esports de la neu s'han massificat i les grans estacions d'esquí (pel que fa a nombre de visitants) s'han emplaçat de les comarques gironines al Pirineu lleidatà i andorrà, aquesta exposició (comissariada per Rosa Pous) permet recordar, a través d'una selecció d'imatges fotogràfiques d'època, procedents de l'Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya, quins han estat els orígens històrics de l'esquí a Catalunya, així com saber perquè les Valls de Ribes i de Camprodon foren pioneres en els esports de la neu. Si bé els noruecs el 1877 començaren a divulgar a Europa l'esquí com a pràctica esportiva, a Catalunya encara es tardà un xic a rebre el nou esport. L'excursionisme català de final de segle XIX, recordem-ho, tingué un caràcter més «científic» i cultural que no pas esportiu; i no va ser fins ben entrat el

segle XX, el 1908, que es creà, dins del Centre Excursionista de Catalunya, la Secció d'Esports de Muntanya. De fet, foren els dinàmics joves d'aquesta secció els responsables de la introducció de l'esquí a Catalunya,

de manera molt especial a través de l'organització de concursos d'esports d'hivern a Ribes de Freser (els anys 1911, 1912, 1913, 1914, 1915 i 1916); Camprodon, conjuntament amb Ribes de Freser (1917 i 1918); o Núria (a partir de 1921). No fou casualitat que fos el Pirineu gironí pioner en els esports de la neu. Ho afavorí, sens dubte, la seva proximitat amb Barcelona, especialment d'ençà l'ampliació de la xarxa ferroviària en les tres primeres dècades del segle passat, que permetia connectar la capital catalana amb importants

Els inicis de l'esquí a les valls de Ribes i Camprodon 1907-1930

